

Załącznik nr 1

Podstawy prawne strategii

Podstawy prawne strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to dokument szczególny. Jej kształt stanowi odpowiedź na zmiany społeczno-ekonomiczne dokonujące się w społecznościach lokalnych, w tym wypadku wśród mieszkańców powiatu zgorzeleckiego. Wyznacza misję, cele strategiczne, szczegółowe oraz konkretne zadania do realizacji przez władze powiatu oraz podlegające im jednostki organizacyjne. Ma wskazywać najważniejsze kierunki działań powiatu, mające na celu przywrócenie ładu społecznego, poprawę jakości życia mieszkańców oraz zagwarantowanie integracji lokalnej społeczności. Ponadto zapisane w niej powinny zostać plany i narzędzia zapobiegania oraz ograniczania negatywnych zjawisk społecznych.

Najistotniejszą podstawę prawną tworzenia Strategii stanowi art. 19 ust. 1 pkt. 1 *Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej* (Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). Wskazuje on, że jednym z zadań własnych powiatu w zakresie pomocy społecznej jest opracowanie oraz realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Za najistotniejsze kwestie, które powinna ona uwzględniać, ustawodawca uznał tworzenie programów pomocy społecznej, wspierających niepełnosprawnych oraz wszystkie inne programy, sprzyjające integracji osób i rodzin z tzw. grup szczególnego ryzyka. Jednocześnie określono, że zapewnienie efektywnych programów i strategii możliwe jest jedynie w drodze konsultacji z gminami danego powiatu.

Poza tym zapisem ustawowym elementy *Strategii...* kształtują również inne ustawy, regulujące zakres działania samorządu powiatowego.

- *Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym* (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) wskazuje politykę społeczną, jako jedną z 23 zasadniczych dziedzin działalności tego szczebla samorządu, łącząc ją z działaniem na rzecz wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
- *Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz.U. z 2010 r., Nr 214, poz. 1407 z późn. zm.) narzuca na powiat obowiązek tworzenia zespołów orzekających o niepełnosprawności, które określają, czy w ogóle wystąpiła niepełnosprawność, a jeśli tak, to w jakim stopniu. Ich zadaniem jest również wskazanie odpowiedniego ze względu na rodzaj niepełnosprawności zatrudnienia, specjalistycznych szkoleń, możliwości zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej, udziału w terapii zajęciowej, konieczności zaopatrzenia w materiały medyczne pomagające

w codziennym funkcjonowaniu, korzystania z systemu wsparcia, konieczności stałej opieki (także nad dzieckiem wymagającym leczenia i rehabilitacji) oraz wydawania kart parkingowych. Samorząd powiatowy odpowiada również za funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej, które prowadzone mogą być przez stowarzyszenia, fundacje i inne podmioty. Koszty funkcjonowania i tworzenia ponosi m.in. powiat. Rolą PCPR jest kontrola działania warsztatów, którą przeprowadzają przynajmniej raz na rok (art. 10b ust. 6a). Na mocy art. 29 omawianej ustawy powiaty mogą tworzyć zakłady aktywności zawodowej. Ponadto działania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych dotyczące ich rehabilitacji zawodowej, społecznej i przestrzegania praw przeprowadzane są zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (art. 35a) oraz Powiatowym Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych. Przy realizacji Programu powiat współpracować może z administracją rządową i samorządową oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w tym zakresie. Treść programów o których mowa w art. 35a ust. 1 pkt 3 oraz sprawozdania z ich realizacji przekazywane są do wojewody oraz jego pełnomocnika właściwego do spraw niepełnosprawnych. Powiat może dofinansowywać osobom z niepełnosprawnością również udział w turnusach rehabilitacyjnych, udział w warsztatach terapii zajęciowej i wydarzeniach sportowych, rekreacyjnych, turystycznych czy kulturalnych, wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zlecane organizacjom zadania zgodnie z art. 36, czy tłumacza języka migowego. Do pozostałych zadań powiatu należą: przygotowanie doradztwa dla niepełnosprawnych podejmujących działalność gospodarczą, współpracę z inspekcją pracy w zakresie kontroli miejsc pracy przygotowanych dla niepełnosprawnych, pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, współpracę z organami orzekającymi o wypłacie rent oraz kierowanie niepełnosprawnych do specjalistycznych ośrodków rehabilitacyjnych. Powiat przyznaje również środki na: instrumenty lub usługi rynku pracy; rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej; oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego; przystosowanie tworzonych lub istniejących stanowisk pracy; zatrudnienie pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy; wyposażenia stanowiska pracy osoby z niepełnosprawnością.

- *Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym* (Dz.U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.) zezwala jednostkom samorządu terytorialnego na tworzenie centrów integracji społecznej, nie wskazując jednocześnie, na jakim szczeblu mogą one powstawać. Wnioskować o skierowanie osoby do centrum może m.in. powiatowe centrum pomocy rodzinie, natomiast decyzję o jej skierowaniu podjąć może powiatowy urząd pracy.
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.) nakłada z kolei na samorząd powiatowy obowiązek działania na rzecz ograniczania spożycia alkoholu, czy też przeciwdziałania i usuwania skutków jego nadużywania. Powiatom umożliwiono również prowadzenie izb wytrzeźwień.
- Zgodnie z *Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) samorzady powiatowe zobligowane są do tworzenia programów przeciwdziałania przemocy i ochrony jej ofiar, opracowania programów profilaktyki, zapewnienia ofiarom miejsc w ośrodkach wsparcia lub interwencji kryzysowej. W ramach zadań zleconych przez administrację rządową z kolei powiaty muszą opracować i wdrażać programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy.
- Na mocy *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz.U. z 2012 r. poz. 124) powiatowe centra pomocy rodzinie realizują zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Powiatowi inspektorzy sanitarni oraz wojewódzcy inspektorzy farmaceutyczni prowadzą z kolei nadzór nad działalnością związaną z produkcją środków odurzających, czy psychotropowych w ramach posiadanych kompetencji.
- Według *Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (Dz.U. z 2015 r. poz. 332) powiat musi wypełniać następujące zadania: opracowanie i realizacja programów rozwoju pieczy zastępczej; zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych; wspieranie procesu usamodzielniania osób opuszczających placówki wychowawcze; tworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego, tworzenie warunków do funkcjonowania

rodzin zastępczych; organizowanie szkoleń i wsparcia dla rodzin zastępczych; powoływanie jednostek obsługujących wyżej wymienione placówki pod względem administracyjnym; finansowanie świadczeń np. za pobyt dziecka w placówkach; przygotowywanie sprawozdań z działań wspierających rodzinę.

- *Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* (Dz.U. z 2015 r. poz. 859) wskazuje kilka pól działania samorządu powiatowego. Jeśli osoba uchyla się od wykonywania obowiązków alimentacyjnych, wówczas starosta może wydać decyzję o zatrzymaniu jej prawa jazdy. Z kolei powiatowy urząd pracy zajmuje się aktywizacją zawodową osoby płacącej alimenty, gdy ta traci pracę i w związku z tym nie ma środków do płacenia alimentów.
- *Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.) daje możliwość tworzenia Powiatowych Rad Działalności Pożytku Publicznego, będących organami opiniodawczymi. W ich skład wchodzi przedstawiciele organu wykonawczego i stanowiącego w powiecie oraz działających na jego terenie organizacji pozarządowych. Ich opinie mogą dotyczyć przede wszystkim zakresu strategii rozwoju, aktów prawa miejscowego odnoszących się do współpracy z organizacjami i innych kwestii związanych z ich działaniami, np. sporów między organami administracji publicznej a organizacjami.

Wspomniane ustawy regulują działania podejmowane przez powiat w zakresie kształtowania polityki społecznej w różnych jej „subdyscyplinach”. Tym samym wpływają one przynajmniej pośrednio na kształt strategii rozwiązywania problemów społecznych.